PVRGAT
DE · S ·
PATRIC

(Pièce I, Darrison 1052)

Pièce 2.

Pièce 3 : [Canuti]. Un second ex. mentionné à la Bibl. Mazarine (Marais et Dufresne, Cat. Inc., p. 737, n° 621 (5)). Ce n'est aucune des éd. de la B.N.

Pièce 4 : Ce n'est aucune des éditions décrites par Mlle Pellechet ou Brunet. Ce n'est pas non plus l'édition de la Bibl. J. de Rothschild, ni celles du GKW (9264 et suiv.)

Pièce 5 : Ce n'est aucune des éditions citées par Brunet, IV, 119.

Pièce 6 : Ce n'est aucune des éditions citées par Brunet IV 980

Pièce 7 Paraboles de Salomon

Ce Recueil contient 1°. stella Clericorum 2°. La Confession de frere Olivier Maillard. 3°. Remede très utile contre fievre pestilentieuse. 4°. La Complainte douloureuse de l'ame damnée. 5°. Lettre [fort singuliere] du prêtre Jean. 6° Purgatoire de St. Patrice. 7°. Les paraboles de salomon.

¶Tractatus qui stella clericorū
inscribitur. feliciter incipit

Quasi stella matutina in medio nebule. id ē pctōrum.
Proprietates huius stelle matutine possūt referri
ad quēlibet doctorē fidei/id est sacerdotem.
Et continentur in his versibus.

Lucis splendorem fert secum. fert quoqꝫ rorem
Ingens dat letum/vigilansqꝫ/decens preit ipsum
Solem defectum lune comitans hyemisqꝫ
Tp̄e lucescit cedens estate q̇escit.

Glosa. Lucis splendorē fert secū. vt ibi. Vos estis lux mūdi. Fert quoqꝫ rorē scꝫ in p̄dicatione. vt ibi. Tenebrosa aqua in nubibus aeris. ¶Ingens est. vt ibi. Ecce sacerdos magnus. Dat letum id est facit letum audientē p̄dicationē. qui est in tenebris ignorātie. Vigilāsqꝫ dr. vt ibi. Beatus seruus quē cū venerit dn̄s: inuenerit vigilantē. Decēsqꝫ dr. scꝫ per bonā famam ꝛ honestā cōuersatiōem. Preit ipsū solē. i. xp̄m q̇ ē verus sol iusticie. Sicut miles dn̄m suū p̄cedit inimicos occidendo suo gladio acuto. vt mortui mūdo viuāt christo. Defectū lune comitās. i. sancte eccl'e p cōpassiōez. Vn̄ quis infirmat ꝛ ego nō infirmor. Hiemisqꝫ tp̄e lucescit. i. in tp̄e tribulationis apparet in calore fidei. Cedēs estate q̇escit scꝫ in vrēte a feruore luxurie et a ceteris vitiis. Vnde q̇ potuit trāsgredi et nō est trāgressus. Salomon. Memento creatoris tui. ꝛc. Apl's. Diuisiōes ministrātiū sunt in ecclesia dei. scꝫ actiui cōtemplatiui et p̄lati. Vnusquisqꝫ in sua vocatiōe ꝛ in suo ordine vel ministerio vel officio intēdat: vt virtuose et fideliter in vinea opetur. Vnde Crisostomus. Multi sunt prelati siue sacerdotes noīe. sed pauci sunt dignitate. Vnde apl's. Melius est esse paucos et vtiles. q̄ multos ꝛ inutiles. Lucas. Messis quidē multa: operarii vero pauci scꝫ fideles et veri. Hieronimus. Si caritas facit preciū in rebus honestis: nichil carius deo et hoībus (habētib⁹ rationē) bono et vtili pastore. Johannes. Pastor bonus animam suam ponit pro ouibus suis. ¶Vnde ter dictum est

petro. Petre amas me? Glo. Amas me plusquam tuos cognatos et amicos? plusquam res tuas temporales? plusquam te ipsum? pasce oues meas. Unde in euange. Qui amat aiam suã plus quam me non est me dignus. Apl's. Erunt homines seipsos amantes. Illi dicunt seipsos amare: qui suum honorẽ et cõmodum plus diligunt quam honorẽ dei. Augu. in li. de doctrina christiana. Illi vere deũ diligunt qui nichil aliud quam vt nomẽ dei glorificet exercent. Unde iam pauci volunt sustinere ppter xpm paupertatẽ: cõtemptũ: dolorẽ. Sed cupiunt diuitias/honores et suauitates huius mundi. Tales enĩ nõ suscipiunt curas animarum vel prelaturas ppter onus vel ppter iugum domini. sed ppter honorem. Cura enim animarum non debetur honori sed oneri.

Multiplex enim est questio quomodo sacerdos vel pastor curã suã intrauerit vel quomõ in ea vixerit vel qualiter eã rexerit vel patrimoniũ crucifixi expenderit vel propter quẽ finẽ eam susceperit vel vt pascat gregem sibi cõmissum verbo et bono exẽplo vel vt pascat a grege. Unde hoc nomen pastor diriuat ab hoc verbo pasco. scis. et nõ a pascor pasceris. Unde illud. Hieremie. Pastores pascebant se et gregem meum non pascebant.

In vltima enĩ ratiõe reddenda: dixit ioseph/id ẽ xps qui est verus ioseph fratribus suis/scilicet pastoribus ecclesiarũ. Amen dico vobis nõ videbitis faciẽ meã donec adduxeritis fratrẽ vestrum minimũ. Glosa. Qui minimũ requirit nõ obliuiscitur maiorẽ. Unde illud. Sanguinem eius. i. aiam eius de manu tua requirã. Grego. Tot mortibus digni sũt negligẽtes pastores: quot negligũt aĩas Unde videat quilibet pastor vel sacerdos quomõ curã suã intrat/vel quomõ eã regat vel qualiter in ea viuat/ vel propter quẽ finẽ eã susceperit/ vel quomõ patrimonium crucifixi (vt dictum est) expẽdat ne a domino ei obiiciat in reddendo rõnem pronice. Amice scilicet tẽporaliũ rerũ et nõ aiarum quomõ huc intrasti non habens vestẽ nuptialẽ/id est caritatem. quia nõ propter caritatẽ. i. deum (qui est vera caritas) curã tuã intrasti vt gregem tibi cõmissum pasceres

verbo ⁊ bono exēplo. sed vt pascereris ab eo. i. vt negligēs et ociosus et viuens luxuriose. et obmutescente dicat dn̄s Ligatis manibus. ne possit se defēdere. et pedibus ne pos sit fugere. proiicite eū in tenebras exteriores. i. cōtinuo per petue vrentes. q̄r plus dilexit lucrū tp̄ale q̄ aīaꝝ pro q̄bus filius dei mortē sustinuit. Et q̄r hic vixit deliciose et totus suspirauit in pctis: totus suspiret eternaliter in penis. Et q̄tū gloriatus est in deliciis vite huius: tantū locū date ei in tormētis. ⁊ facite eū montē in inferno. et ardeat vt ole um i flāma. Vn̄ ysa. Apportari te faciā sicut gallū gallina ciū: qui portatur de foro pedibꝫ sursū erectis. et demisso ca pite: ⁊ decoquit̄ in ola. sic tu decoqueris in ola gehennali variis cruciatibꝰ: vt pena correspondeat culpe. quia nō cā tasti non generasti. et cum aliis maior reputaris: sicut gal lus gallinacius maior aliis.

Qvm beneficiū alicui porrigit̄ valde gaudet: sed nō q̄rit primo quis sāctorū sit patronus in eccl'ia. sed q̄ tum valeat in tp̄alibus. Vnde iam pauci curāt quomodo curā suā suscipiunt vel intrant/aut qualiter eam regant/ vel in ea viuāt scd̄m deū: nec symoniā abhorrent: sed heu iam in pluribus dn̄atur. Greg. Si quis ea intētiōe gradꝰ ecclesiasticos vel beneficia q̄rit vt inde habeat vite neces saria: hic peruerso ordine vult celestia mercari. Lōge eni melius esset mendicare vel arare vnde viueret. Vnde ioh. Qui non intrat in ouile p hostiū. i. xp̄m sed ascendit aliun de: ille fur est ⁊ latro. fur est furando sibi virtutes ab aliis latro est: occidendo aīas. Fur nō venit nisi vt furetur: ma ctet et perdat. Furetur virtutes/mactet corpus et perdat animam in gehennam ignis.

Qvilibet pastor et sacerdos in se tenet̄ habere tria/ scꝫ sciaꝫ/eloquentiā/⁊ bonā vitā. Sciaꝫ dꝫ hēre di uinoꝝ libroꝝ ac eoꝝ itelligētiā i q̄bꝰ deū cognoscat se ⁊ ali os. Vn̄ ber. Multi multa sciūt: seipsos autē nesciūt. Qui seipsū nō cognoscit nichil sit. Hec est eni pbatissima scia in ter phōs seculares. dicit eni. cognosce teipsū. Qm̄ au. in li. de sc tā tri. dei p̄fert scie celestiū terrestriū ⁊ infernoꝝ ppriā

a iii

cognoscere infirmitatē. Unde ⁊ ber. Dñe da michi scire te cognoscere me/diligere te. Eloquentiā dꝫ habere discretā vt ea q̄ scit ⁊ intelligit alii predicet: ne abscōdat pecuniam dñi sui. i. sit canis mutꝰ ī domo. i. eccl'a. Vñ ysa. Clama ne cesses et annūcia ppl'o meo scelera eoꝝ. Tulliꝰ. Melius est eloqui copiose ⁊ prudēter q̄ꝫ aliqd sine eloquētia acutissime excogitare. Jsi. eloqūtia ē scia recte pferēdi ex cogitatione cū ornatu verboꝝ ⁊ pōdere sniaꝝ. Jdē. Efficaciꝰ ē audire q̄ꝫ audiri. Vñ gre. Jn scia sacerdotꝭ nec ē venia nec excusatio. Daniel. alibi ezek. Qui aūt docti fuerūt fulgebūt q̄si splēdor firmamēti. i. solis. ⁊ q̄ ad iusticiā erudiūt mltos q̄si stelle in ppetuas eternitates. Vñ apo. Duplici honore honorādi sūt sacerdotes. prio ꝓpter officii dignitatē. scdo ꝓpter doctrinā. p̄cipue illi q̄ fideliter laborāt in euā. quia ordo fideliū p̄latoꝝ ē p̄cipuus. Vitā bonā tenetꝛ hrē sacerdos. vt que ore p̄dicat ope cōpleat. Actu. i. Cepit iesꝰ facere ⁊ docere. Hier. Quid enī aliud ē bene loqui aut p̄dicare et pu'erse viuere: q̄ꝫ ꝓprio ore seipm cōdēnare. Orige. Qui aliū nō instruit seipm docere non pōt. Gre. Nō in verborū splēdore p̄dicator gloriatꝛ sed in ope virtutū. Hier. Doctoris est lapsis manū porrigere adiutricē. et errantibꝫ ostendere iter veritatis. Gre. Bonus doctor ē q̄ huīliter seruat disciplinā. ⁊ p disciplinā nō īcurrit supbiā. Crisost. Vis bonus apparere circa vitā tuā esto austerꝰ circa aliorū pctā esto benignꝰ. Audiāt te hoīes pua mādantē ⁊ grauia faciētē. Gre. Cuiꝰ vita despicitꝛ: restat vt eius sermo cōtēnetur

Quiuis enī pastor siue sacerdos sit sedulus in cura sibi cōmissa. et in ambone fidelis p̄dicator. vt p̄co domini: vt paret dño plebē perfectā. in cathedra vt pius ⁊ discretus iudex. in cōfessione mediator inter deū ⁊ peccatorē Unde criso. Non erramus modicam penitentiam iniungentes. Nonne melius est ꝓpter misericordiā reddere rationē: q̄ꝫ propter crudelitatē. Nam vbi pater familias est largus. dispensator eius non debet esse tenax. Sed deus ē benignus vt quid sacerdos austerus.

Sit etiã sacerdos vel pastor piꝰ in afflictoꝝ cõpassio
ne ⁊ hospitalitate / ⁊ in elemosinaꝝ ꝑ posse largitio
ne duplici / scꝫ corporali et spũali. Spũalis continet in hoc
versu. Corrigo / parco / precor / doceo / fero / consulo / solor. Cor
rigo errãtẽ. parco inimicis. precor ꝓ inimicis. doceo insipi
entes. fero sustinẽtes. cõsulo pusillanimes. solor tribulatos
Corporalis cõtinetur in hoc vͤsu. Colligo / poto / cibo / redi/
mo / tego / visito / condo. Sunt etiã septẽ species elemosine
Prima est quã homo sibi ipsi dat. Vñ salomon. Miserere
aĩe tue placẽs deo. Idẽ. Qui sibi neq͂ cui bonꝰ. Scda ele
mosina ponitur supra pedes dñi: quã dat ostiatim mẽdicã
tibꝰ et peregrinis et hospitibus ĩ hospitio colligẽdo ꝓpter
deũ. Vñ ysa. Frãge esurientĩ panẽ tuum. Aug. Elemosina
est vngnentũ quo maria magdalena vnxit pedes dñi / id ẽ
paupes (qui sũt mẽbra eius) vngebat. Tercia ponitur in
gremiũ dñi q̃ datur leprosis / infirmis ⁊ captiuis precipue
inter paganos. Vñ ecclesiasti. Abscõdite elemosinã in sinu
pauperũ. Quarta ponitur ĩ manꝰ dñi. quã hõ dat viduis
et orphanis: ⁊ illis quos pudet mẽdicare. ⁊ qui magnũ de
fectum sustinẽt ꝓpter honorẽ tẽporalem. precipue autem
quã dat amicis ⁊ cognatis ⁊ indigẽtibꝰ. Vñ illud. Et car/
nem tuam ne despexeris. Catho. Ignotũ tu tibi noli pre/
ponere notis. Quita est q̃ ponitur supra cor dñi. cũ homo
dimittit offẽsas sibi illatas verbis / iniuriis et rebus abla/
tis. Vñ dittite et dimittetur vobis. Sexta ponitur in os
dñi: qñ quis offert ad aram pro posse suo de rebus iuste ac
quisitis. vbi offertur sacrosanctũ corpus dñi pro salute vi
uoꝝ et mortuorũ. Et cũ q̃s dat sacerdotibus elemosinam
cuiuscunqꝫ ꝓfessionis vl' ad calicẽ vel ad ornamentum et
decorẽ domus domini. Vnde apl's. Operemur bonum ad
oẽs dum tp̃s habemus. maxime autẽ ad domesticos fidei.
et doctores scꝫ sacerdotes qui sunt illuminatores fidei.
¶ Septima est cũ qua christus totus vestitur: que datur
pro mortuis qui sunt in purgatorio. Vnde in libro macha
beorum. Sancta ergo et salubris est. et cetera. Sancta est
pro compassione. salubris est pro elemosinarum largitiõe.

Unde mathe. Date elemosinā et munda erunt vobis oīa Daniel. Redime elemosinis peccata tua. Hier. Elemosina data in vita est lucerna q̄ illuīat aīaʒ: ne cadat in tenebras eternas. Idē. O hō si ieiunas in hoc nō differs a diabolo. q2 ipse nunq̄ comedit. si vigilas ipse nunq̄ dormit: si cōtinēs es ipse nūq̄ coit. si silētiū tenes ipse nunq̄ verbis defluit. in hoc solū maxīe diabolū supas: si elemosinis operam p̄stas. Beda. Frustra adoraturus man⁹ suas expādit ad deū q̄ eas ad subueniēdū p̄ posse suo paupi nō ostendit Apl's. Pietas ad oīa valet. Nā s̄ q̄s lubricū carnis patitur vapulabit sed nō pibit. Hiero. Nō memini me legisse aliquē esse dānatū in hoc seculo q̄ vitā duxit liberalē. Greg. Nunq̄ est vacua manus a munere aut propter mun⁹: vbi est archa cordis repleta bona voluntate. Augu. Qui dat p̄pter presentū pudorē vt interpellātis tedio careat/ rem et meritū pdit. Vn̄ vers⁹. Da facie leta. sine leticia faciei/ scʒ tue. Si dederis pdis rem meritūq3 rei. Apl's. Hilarē datorē diligit deus. Augu. Elemosina est res sancta: augens p̄ntia et minuēs pctā. separās a demonib⁹ iungens angelis. ⁊ est quasi murus īexpugnabilis circa aīam. Thobias Magna fiducia est elemosina corā deo: oībus facientibus eam. Idē. Elemosina ab omni peccato liberat et non sinit aīaʒ introire in tenebras eternas. Salomon. Sicut aqua extinguit ignem sic elemosina pctm̄. Elemosina eni extinguit ignē peccati/ ignē ire dei/ et ignē totius gehenne

Iam dictum est de elemosina duplici/ scʒ sp̄ūali ⁊ corporali ⁊ de spēb⁹ ei⁹ cū autoritatib⁹ pbatis. Nūc dicēdū ē de suffragiis quibus sacerdos aīab⁹ exn̄tib⁹ ī purgatorio tenet̄ suffragari quorū elemosinis vsus est et vtit̄ qb⁹ aīab⁹ purgandis in penis purgatorii annus p̄ die statuit̄ in pn̄ia in hac vita neglecta/ vel nō peracta q̄ aīe sūt tercia pars ccclx expectātes in purgatorio liberatiōeʒ. Exēplū de filiis isrl' p̄ desertū trāseuntib⁹. xl. annis qd̄ xl. dieb⁹ trāsisset si contra deū nō peccasset. Triplex eni dr̄ ecclesia. s. in hoc mundo militans: in celo triūphans. in purgatorio expectās (vt predictū est) liberatiōeʒ: quib⁹ quatuor modis

p̄cipue potest subueniri. vers⁹. Missa p̄ces/ dona/ ieiunia: quatuor ista. Absoluunt aīas: quas purgās detinet ignis Qui ignis et cetere pene purgatorii grauiores et acerbiores sunt q̄ oēs pene martirū: et oīa genera tormētoꝝ. q̄ in hoc mūdo a tyrānis potuerit excogitari et adinueniri q̄ꝝ aīaꝝ nuērus oīm hoīm viuētiū multitudinē excedit. Vn̄ aug. Nescit qd petit qui purgatoriū petit. Vn̄ de⁹ q̄ dulce erit in hoc sclo satisfacere. Dico q̄ est grauī⁹ in purgatorio esse q̄diu oculus potest claudi vel aperiri: q̄ illa pena quā habuit beatus laurētius in craticula. Vnde vna lacrima de puro corde plata plus purgat q̄ decē āni in purgatorio. tn̄ inter duo mala min⁹ malū est eligendū. Vn̄ aie clamant. vt iob. Miseremini mei: miseremini mei/ saltem vos amici mei: q̄ man⁹ dn̄i tetigit me. Duplex enī man⁹ in hoc loco intelligit᷑. scz manus tāgētis. i. in purgatorio aīas purgās expectātes liberatiōez. et man⁹ dānantis. scz in inferno. Vn̄ machabe. Sancta ergo et salubris est cogitatio p defūctis exorare sancta p opassiōez caroꝝ: salubris p elemosinarū largitōez ꝛ orōnē fideliū: ꝛ p̄cipue sacerdotū qb⁹ cōmittūt᷑ aīe: q̄ elemosine sunt cib⁹ aīarū orō vero potus. Ieiunia fideliū magna refectio et cōuiuiū. pegrinatio caroꝝ: penaꝝ alienatō ꝛ ereptio. Indulgētia vero eis data pdest put hic meruerant dū viuerēt. Vn̄ legit᷑ in ꝯmēdatōib⁹ aīaꝝ. De⁹ cui soli cōpetit medicinā p̄stare p⁹ mortē. i. idulgētiā. q̄ ibi aīe sūt de foro ecclie expectātes liberationē. s. i purgatorio quas man⁹ dn̄i tetigit vt dictū ē Pre oīb⁹ aūt remediis qb⁹ ꝯlab⁹ exn̄tib⁹ i purgatorio pōt subueiri missa p̄cellit. Gre. O q̄tū ꝛ viuificū donū dei. q̄ nūq̄ diuia celebrant᷑ misteria q̄n ibi cōcurrāt duo virtuosa opa. s. vni⁹ pctōris cōuersio vel ad min⁹ vni⁹ aīe de purgatorio liberatō. Vn̄ caueāt heredes parētū ꝛ caroꝝ mortuoꝝ ꝯmissarii testamētoꝝ. ꝛ maxie sacerdotes et ceteri qb⁹ aīe cōmittunt᷑ vl' quoꝝ elemosinis vsi sūt vl' vtunt᷑. ne aliquo mō eis hec remedia subtrahāt vl' differāt. q̄ eoꝝ viaticū ē q̄ p furto ꝛ sūmo sacrilegio eis reputat᷑. q̄ p̄rio mortalit᷑ peccant in deum: qui eas sanguine suo redemit. Scdo in

sctōs et in oēs angelos de quoꝝ collegio sunt dū liberant. Tercio peccant in oēs aīas existētes in purgatorio.q2 impediunt caꝝ absolutionē. Quarto peccāt in oēs christianos viuos ꝓ quib9 aīe liberate a penis orarēt ⁊ intercederēt ad deū. Pro quib9 negligētiis tales si nō satisfecerit in pñti grauiter punientur et in futuro seculo dānabuntur.

Sequitur(vt supra dictū est)vt quis pastor sit sedul9 et fideliter solicitus ꝓ grege sibi cōmisso.s.ꝓ viuis et ꝓ defunctis:⁊ nō ꝑsonaꝝ acceptor q2 xps generalit vno eodēq3 precio .i. sanguine oēs redemit vt mereant a dño directe cōmendari dicente. Euge serue bone q2 sup pauca fuisti fidelis supra multa te constituam.

Quo ergo ordine censet ille q̄ sp absens est a cura sua nec ꝑest vt pastor nec regit vt mercēnari9: In illo estimo ordine in quo nullus ordo:sed sēpiternus horror inhabitat. Ber. Miror clericos aliud esse q̄ qđ apparēt ī vestitu et habitu.aut q̄tulū sunt clerici.gestu ⁊ actu neutrū exercēt.nec regūt se vt clerici deberēt.nec pugnāt vt laici inordināter plures ex eis viuūt cōtra canones ⁊ statuta ecclesie cōfundētes seipsos et totius cleri honestatē. Et quia hic cū oībus ꝑuerse viuētes morib9 et vita participāt omi pena in futuro punient. Vñ origenes. Vnūqđq3 qđ ē peccatū h3 suū demoniū.⁊ vnūquodq3 demoniū h3 suū supplicium. Attēdite ergo o vos sacerdotes ad qđ vocati estis electi et cōstituti(vt dictū est)et seruite deo in sanctitate et iusticia. Vñ apl's. Nō enim vocauit nos dñs in immūdiciā: s3 in sāctificationē. Vñ idē. Hec est enim voluntas dei sāctificatio vestra/vt sciat vnusquisq3 vas suū id ē corp9 in sāctificatiōe possidere.q2 āmbulās in via īmaculata.i.in castitate mentis et corporis.hic michi ministrabit in tanti corporis ministerio.⁊ ego dñs exaudā eū. Vñ augu. Quid ꝓdest si castitas seruat in corpe.⁊ mētis integritas int9 polluit in mēte. Cesari9. Virginitas ī corpe nichil ꝓdest si caritas a corde discedat ⁊ hūilitas.neciam carnis integritas seruat:si anim9 tumore superbie corripitur. Ber. Superba castitas nō est vera castitas:sed ornatū diaboli ꝓstibulū

Augu. Aduertite o vos sacerdotes in q̄ta puritate ꝛ tremore debetis accedere ad istud sacrificiū ad qđ xp̄s accessurus sanguinē sudauit pre āgustia. vbi ipse sacerdos mirabiliter ꝛ ineffabiliter obtulit. Vnde dicatis cū ꝓpheta. In toto corde meo exquisiui te. Cor mūdū crea in me deus. i. restaura. ꝛ spiritū rectū innoua in visceribus meis: vt te ꝑfecte diligere et digne laudare merear.

Quid ergo dicendū est de sacerdotibus manifeste cohabitātib⁹ cū mulieribꝫ/ vl' adulteris/ vl' fornicātib⁹ vl' ꝓprias oues violātibꝫ/ vl' ebriosis/ vl' lasciuis et secularibꝫ pluribꝫ negociis et vanitatibꝫ i plicatis? Cōmittimus eni cōscientiis ep̄oꝝ ꝛ eoꝝ p̄latis. Hier. Alieni erroris nō est nostrū reddere rōēꝫ sed p̄latorū. Ber. Integritatis tue sis diligens explorator: nō aliene. Quid ergo de illis iudicandū est qui sponsam christi violant? Hiero. Sicut scelestius est sacrosanctam eccl'iam temerarie destruere q̄ domū plebeiā: ita scelestius est spōsā christi violare q̄ sponsā p̄ximi. Glosa super leuiticū. Cum diabolus super omi peccato gaudeat maxime cōgaudet fornicatiōi. ꝛ maxime in sacerdotibꝫ et religiosis qui sunt ministri altaris. Hier. Acerbiora gehenne tormenta sūt quibꝫ fornicatores et adulteri debentur. Idē. Quid tibi cū mulieribus tu sacerdos qui ad altare dei famularis in cuius loco stas? Dic sacerdos qui eisdem labiis oscularis filium virginis quibus osculatus es filiā veneris. O iuda osculo tradis filium hoīs. Ber. O sacerdos corpus tuum efficitur quotidie sepulchrum christi. quonō ore tuo egreditur falsitas: ꝑ quod ingreditur tanta veritas. scꝫ ipse christus? quomodo oculi tui aspiciunt vanitatē: qui inspiciunt tantā veritatem? quare manus tue extendunt ad illicita q̄ tractant tenentem oīa? quare te igurgitas ebrietate qui plenus esse deberes dei bonitate? Aug. Si sacerdos sit vas incōtinentie et libidinis: iuxta filiū virginis in altari statuet idolū veneris et cū ore polluto ꝓfert verba canonis. os eni eius amaritudīe ꝛ dolo plenū ē. Quis eni oret cū labiis tū in faciē expuit saluatoris. et cū presumit sumere corpus dn̄icū

in os eius pollutū: leuius esset ei ꝙ ꝓiiceret ipsū in lutum
Her. Vere sacerdotes q̄ in carne ambulāt deo placere nō
possunt: qui placere meretrici cupiunt et persumūt. Idem
Turpissimū est manus deo dedicatas et sacro crismate cō
secratas pudēdis mulierū ingerere: ꝛ post hoc sacrosanctū
corpus dn̄icū tangere. Canon. Nulliꝰ presumat audire mis
sam a p̄sbitero quē ꝑ certo nouerit habere cōcubinā. Aug.
in decreta xl. c. de vita presbyterorū dicit ꝙ plus placet deo
rugitus leonū siue mugitus boū et grunitus porcoꝝ siue
suū: ꝙ̄ cantus in choro presbiterorū cātantiū luxuriantiū
Gre. in decre. xl. c. Si quis presbyter dyaconus vel subdia
conus iacuerit in infamia fornicationis. inhibeo ei introi
tū ecclesie donec satisfaciat de mala fama sua deo et pplo
et si non satisfaciat. inhibeo vobis ne aliqs vestrū audeat
audire officiū eius. q: oēs benedictiones eius cōuertunt in
maledictiōes. testante. Malach ppheta. Maledicā inquit
bn̄dictiōibꝰ vestris. q: manꝰ vestre plene sūt sāguine. Her
O ꝙ̄ temerariū ꝛ ꝙ̄ nephariū est pollutis manibꝰ tracta
re filiū virginis. et ore sordido sumere. Que mens non ra
pitur ad excessū: quis oculus non erubescit: quis auditus
nō terret: vbi mundi precium proiicitur in sterquilīniū. i.
in os immundi sacerdotis. Mirum est ꝙ talis tunc non ve
retur āgelum dei stare iuxta se qui secet eū per mediū. Et
tales bene possunt vocari presbyteri. Susanne. Au. O tu
indigne sacerdos noli plus me affligere peccando. Plus
eni me vulnus peccati tui ledit: ꝙ̄ vulnꝰ lateris mei. Idē
Magis delinquunt qui iā regnantē in celis cōtemnūt pec
cando/ scz indigne corpꝰ christi tractantes et sumentes: ꝙ̄
qui crucifixerūt eum ambulantē in terris non quasi cruci
figentes: sed quasi tanti sacramēti indigni cōfectores ꝛ ꝓ
sūptuosi preceptores. q: illi semel deū crucifixerunt in ter
ris: isti ꝙ̄tū in eis est indigne tractantes et sumētes quoti
die crucifigūt. Am. Qui indigne xp̄m sumit: idē ē ac si ipz
interficiat. Aug. Melius ē sp̄ualia penitꝰ omittere ꝙ̄ indi
gne tractare vl' tāgere. Idē. Inter oīa mīe dei opera q̄ ab
initio impensa sunt saluti hominum: nichil mirabilius:

nichil excellentius q̄ pro mundo crucifixus est dn̄s. Leo papa. Magis admirāda est dei humilitas: q̄ sua maiestas. Au. Minima gutta sanguinis christi suffecisset ad redemptionem generis hūani. Sed ideo maior copia sanguinis eius data est: vt copiosior clarescceret christi affect⁹ nos diligētis. Unde Bernardus. Patz enim amor christi nos diligētis in vulnere lateris.

Attende ergo o homo q̄tum pro te datū sit: et maxime tu sacerdos qui corpus et sāguinē tractas dn̄i. Timendū vero est q dn̄s tales sacerdotes indignos (vt dictum est) non exaudiat/ sed magis eū ad iracundiā ꝓuocāt. Vn̄ illud. Prouocauerunt eū filii eius et nō filie: sʒ beliaal in sordibus. i. in peccatis. ideo dn̄m nō placāt: sʒ magis offendunt eū. Nā etiā loca sacra q̄ tangunt et calcant: q̄diu sūt in peccatis obstinati ꝯtaminā t. Bern̄. Sacerdos sine offensa viuat: qui ꝓ offēsis iudicē deum interpellat: ne offensū potius ad iracundiā ꝓuocet q̄ cōpescat. Aug. Maius preiudiciū deus in mundo nō patit̄ ab hominib⁹ viuētibus/ q̄ a sacerdotibus carētibus scia et bona vita. Idem Plus placet deo vlulatus canū vel luporꝝ q̄ cātus inimicorꝝ. i. clericorꝝ malorꝝ. Gre. Nichil est qd̄ tantū offēdat ecclesiā dei/ q̄ q indigni assumant̄ ad regimē animarꝝ. Vn̄ prelati quidā nūc tp̄is parum curāt quos iam ad ordines recipiant/ vel admittant. vel quibus in sacerdotes ꝓmouēdos manus imponāt. Vn̄ laici iam clerū vilipēdūt. et claues ecclesie minime curant totāqʒ dignitatē sacerdotū: qr negligētes et ceci sunt duces cecorꝝ: et ductores cecorꝝ. Apl̄s Cauendū est ne cū aliis p̄dicauerim: et ipse reprobus efficiar. Predicant quidam non mechandū: et ipsi mechant̄ nō furandū et ipsi furātur. et cetera vicia tam verbis q̄ fctis inordinate viuentes pficiunt. Hec om̄ia predicta prelatis cōmittimus et ecclesiastice correctioni corrigenda.

O vos ergo prelati et presbyteri in vobis pēdent aīe vestrorꝝ subditorū vobis cōmissorū. Presbiter dicit̄ quasi p̄bens iter gregi sibi cōmisso verbo et vite bono exēplo. etiā ꝑ posse tp̄ale subsidiū. Et non tm̄ q̄rat lucrū rerū

tpalium: sed aiarũ pro quibus filius dei mortẽ sustinuit Unde dicit dñs. Quẽ pditam de manu pastoris requirã

Legitur in tercio li. regũ cũ regina sabba in aula salomonis esset intuita ordines ministrãtiũ ad mẽsã regalẽ et oẽm ornatũ curie et familie: pre omnibus laudauit ordinẽ pincernaꝝ. erant enĩ vnius habitus. Aula salomonis significat ecclesiã. regina mensã scꝫ summi regis id est altare in quo cõficitur / tractat̃ / et sumitur / et fidelit̃ ministrat̃ sacrosanctũ corpus xp̃i. Cui mense diuersi sacerdotes deseruiunt ⁊ angeli infiniti: qui dicuntur virtutes celoꝝ. Huius mẽse scꝫ altaris / sacerdotes sũt pincerne. iõ debent esse vnius habitus id est vnius sãcte cõuersatiõis in aula sũmi regis vt possint dicere cum psalmista. In domo dñi ambulauimus cũ consensu / id est in dei voluntate Qui pincerne scꝫ sacerdotes / pre oĩbus sunt electi et constituti ad diuina libamina infundenda et ad honorẽ sũmi regis et familie id est fidelibus ꝓpinãda. Dñs eis dicit̃ per prophetã. Mundamini qui fertis vasa dñi. id est preparate illi corda vestra in omni virtute et mũdicia interius et exterius. interius ꝑ caritatẽ. exterius per bonã famã ⁊ honestam cõuersationẽ: vt digni sitis bibere de manu dñi calicem vini meri plenum mixto. Psal. Calix meus inebriãs ꝙ̃ preclarus est. Canti. Bibite vinũ qđ miscui vobis scꝫ in mea passione sanguine et aqua de meo latere ꝓfluente. ⁊ inebriamini vino mee dilectionis. nõ tm̃ dico mero: sꝫ meracissimo / scꝫ illius vue de qua legit̃ vt biberent sanguinẽ vue meracissimũ. i. sãguinẽ filii virginis intemerate. vue dico illius vitis q̇ dixit. Ego sum vitis vera ⁊ pater meus agricola est. Nobilis est vinea in qua pater celestis agricola est nobilis vitis filius dei est. nobiles palmites / scꝫ apl̃i. nobile vinũ eius cuius sacerdotes sunt pincerne / scꝫ illius sanctissimi vini. i. sanguinis xp̃i q̇ ꝓfluit de torculari quod dñs sol⁹ in ara crucis dũ pateretur mortẽ calcauit qui oĩbus scꝫ sanguinẽ vue p̃dicte in eũ credẽtibus propinaret meracissimum quem assumpsit homo factus de mundissima carne gloriose virginis marie.

Ecce ya vos sacerdotes pīcerne veri salomōis .i. iesu cristi et camerarii et secretarii et dispēsatores misteriorū dei diligenter attēdite in quo gradu et dignitate sitis constituti/scz sup oīa bona dñi. Unde augu. Quid potuit deus plus facere sacerdotibus/q̄ seipsū creare tractare sumere/et ministrare? Ergo redite ad cor et inspicite illud insigne priuilegiū vrē dignitatis. Quinqz eni sunt dignitates sacerdotū pre ceteris. Primo dicit sacerdos q̄si sacris dotatus/scz sacris ordinibus. qr ipse est in sūmo gradu qui est sacerdotiū. Scdo quasi sacris deditus/id est sacramētis ad sacrificanda sacramenta. Nam ipe sacrificat sacrosanctū corpus dñicum verbis signis/pdigiis/ et cetera sacramenta. Tercio dicit quasi dans sacra. Dat eni baptismū confessionē penitentiā indulgentiā/eucaristiā/benedictionē/et extremā vnctionē. Quarto dicit sacerdos q̄si sacra docens. docet enim verbum sancti euangelii et articulos recte fidei. Quito dicit sacer dux quasi ducatū prebens et iter populo dei ad regna celorum verbo sane doctrine et vite bono exemplo. ¶ Unde versus.

Sacris dotatus: et sacris deditus/atqz
Sacra docens: sacra dans: et dux sacer esto sacerdos.

Bern. Elegi michi in sacerdotē dignū mansionis habitaculū in vase vitreo. quia licet vitrū de vili materia sit: tamen pbatur clarius sup aurū et argētū. sic quilibet sacerdos q̄uis sit peccator tamen prelucet omibus aliis rebus: regibus et principibus/et est dignior omni creatura. Uos estis genus electū/gens sancta/regale sacerdotiū populus acq̄sitionis nō solū tpalis electionis: sed eterne predestinationis. Elegit aūt vos dñs ante mūdi cōstitutionē qui nōdum eratis nisi predestinati. Et est notandū q̄ predestinatio nichil aliud est q̄ gratie vel glorie pparatio/scz gratie in presenti: et glorie in futuro. Unde augu. sup illo verbo Elegi et preelegi. O presbyter siue sacerdos. si deus sic te elegit: redde rōem villicationis tue quid vel quod in hoc seculo elegeris: dū deus vitionē a te requiret. quia scriptū est. Cui plus donauit: plus requiretur ab eo.

O Veneranda sacerdotũ dignitas si digne ⁊ sacerdo-
taliter vixeritis: intra quoꝝ manus velut in vtero
virgĩs filius dei incarnatur. O celeste misteriũ qđ p vos
pater et filius et spiritussanctus tã mirabiliter operat̃ ꝙ
vno eodẽqʒ momẽto idẽ deus q̃ presidet in celo. in manibꝫ
vestris est sacrificiũ. Gre. Hoc tam insigni priuilegio stu-
pet celũ. miratur terra. veretur homo. horrescit infernus.
cõtremiscit dyabolus: veneratur ãgelica celsitudo. Quid
ergo retribuã dño p oĩbus q̃ retribuit michi? Verbigratia
Iste q̃ creauit me dedit mihi creare se. qui creauit me sine
me creat̃ mediãte me. Quid ergo retribuã dño p tam sin
gulari dono sacerdoti michi impẽso (qđ est datũ optimũ ⁊
donũ perfectũ) quasi dicat. nescio nisi duo minuta / scʒ cor-
pus et aĩam. corpus in seruitutẽ: ⁊ aĩam in laudẽ. Vnde
psal. Lauda anima mea dominum.

Consíderate ergo mirabilẽ vestre excellẽtie dignita
tẽ ꝙ vos deus nõ solũ pre cetero genere honorauit
sed etiam pre cunctis creaturis: quas ad laudẽ et glãz no
mis sui creauit. Vñ dñs. Ego ꝯstitui te sup gẽtes ⁊ regna
vt euellas peccati maculam ⁊ edifices corda hoĩm penitẽ-
tiam agere volentiũ. et disperdas errores et plantes vir-
tutes in aĩabꝰ viuificandis. Vnde dñs. Ego vos elegi de
mundo et posui vos ad gratiam vt eatis volendo: et fru-
ctũ afferatis: fideliter operãdo. et fructus vester maneat
ineternũ cõgregando. Bern. Nullus fructus carior deo
est ꝙ̃ fructꝰ aĩarũ p quibus mortẽ sustinuit filꝰ dei. Qui
enim deo in oĩbus hominibus lucrant̃ aĩas per baptismũ
regenerant. et per confessionẽ et per penitentiã reuocant
et eos sacramento eucharistie cibant quasi dicat nullꝰ nisi
sacerdotes. Malach. Labia sacerdotũ custodiũt scientiam
scʒ dei. qr ãgelus dñi exercituũ est. Angelꝰ in cõuersatione
angelus in diuinarũ gratiarũ actiõe. ãgelus in ardore ca
ritatis. angelus in subiectionis huĩlitate. Salua reueren
tia ãgeloꝝ (quoꝝ infinitus est numerus) dico ꝙ maiores
estis ꝙ̃ angeli: et precellitis dignitatem eorũ / largo modo
loquendo. Cui nãqʒ angeloꝝ tradidit deus quod datum

est sacerdoti/scz. Quodcunqz ligaueris super terram erit ligatum et in celis.

Nota due claues sunt.s.scientie et potestatis: date a dño beato petro et ceteris hominibus / non oibus sed solis sacerdotibus et successoribus suis. licet enim solus deus peccata remittat: tamẽ nunꝙ vel raro sine suis ministris id est sacerdotibus. Quod potest pbari per leprosos/ quos cũ dñs mandasset dixit. Ite ostendite vos sacerdotibꝫ ꝛ hui liter obedite. et dũ irent mundati sunt. Probari etiam potest p lazarũ quẽ cũ dñs suscitasset a mortuis: dixit discipulis suis. soluite eũ et sinite abire. Et quare ipse dñs non soluit eũ a vinculis cordis: q̇ soluerat eũ a vinculs mortis et quare non iussit mariã et marthã sorores eius soluere: vel iudeos cognatos eius qui erãt ei ppinquiores debito naturali: ꝙ discipuli dñi: Per hoc euidenter patet ꝛ pbat̃ ꝙ solis sacerdotibus data est potestas a dño ligandi. atqꝫ soluendi. Ecce ꝙta dei benignitas et sacerdotũ dignitas qꝛ ipse dñs qñqꝫ p malos bonũ operat̃. et hoc ideo ne claues ecclesie a fidelib⁹ paruipẽdant̃. qꝛ si aliqñ sacerdotes nõ habent ex merito tamẽ habẽt ex officio dignitatis: et si quis sacerdotũ indignus sit (quod absit) hoc sibi: non tibi.

Ecce quanta potestas vobis sacerdotibus data ẽ. qꝛ lingue vestre claues celi facte sũt. Bern. O ꝙtã dignitatẽ cõtulit vobis deus. Quãta est ꝑrogatiua ordinis sacerdotalis: Pretulit vos regib⁹ terre/ꝑtulit hũc ordinẽ oibus hominibus. imo (ut altius loquar) pretulit vos angelis: thronis. et dñationibus. Sicut enĩ nõ angelos: sed semen apprehendit abrahe ad faciendã redẽptionẽ: sic nõ angelis. sed homibus/scz solis sacerdotibus corporis ꝛ sãguinis sui cõmisit cõsecratõez. Nota ꝙ ad quiqꝫ verba sacerdotis stantis ad altare ꝛ dicẽtis verba canonis. Hoc est enĩ corpus meũ: quibus verbis dñs dedit vim cõficiẽdi in cena ꝑlatis/ vel in lãceatiõe sanguine et aqua de suo latere pfluẽte dicebat̃. Hoc facite quotiẽscunqꝫ sumitis in meam cõmeõratione.i. ob mei amoris meõriam: quẽ exhibui in cruce passus p vobis. Tunc enim (vt dicit Bernard⁹)

celi celoꝝ aperiunt᷑. et ipse xp̄s qui est in sinu patris: mox venire dignat᷑ in man⁹ sacerdot᷒ cui virtutes celorū deser uiunt et panis in altari in verū corpus xp̄i: ⁊ vinū in eius sāguinē cōuertitur ⁊ trāsmutatur. ⁊ sub modica forma pa nis totus velatur verus deus ⁊ homo. Unde ysaias. Uere tu es deus abscōditus. s. in hoc pane ⁊ medicia sub nebula Psal'. Mirabilia opa tua dn̄e. s. in hoc sacramēto corpis et sāguis tui ⁊ aīa mea cognoscet nimis. s. credendo firmiter

Cum ergo tāte dignitatis sit sacerdos ꝙ creator sit sui creatoris ⁊ toti⁹ creature. ipsū pdere vel dānare incōueniens est. Un̄ ysido. Sicut prēz interficere filiū im possible ē: sic creatorē pdere creaturā īcōueniēs ē. Sicut ī eccl'a reliqe sctōꝝ quoꝝ aīe in celis sūt ꝯdunt᷑: sic ipē de⁹ re qescit ī corde digni sacerdotis. Aug. Elegi et pelegi michi cor digni sacerdotis ī habitaculū dignū mee māsiōis tāꝗ̄ ī uase vitreo. Sicet vitrū sit de vili materia: tn̄ splēdidius est auro ⁊ argēto. Sic sacerdos plucet dignior ⁊ maior co rā deo oībꝫ hoībꝫ / regibꝫ ⁊ principibꝫ hui⁹ mūdi in sua di gnitate. Unde honorādi sūt sacerdotes: quibus de⁹ tantā in mūdo p̄ oībꝫ hoībꝫ ꝯtulit gratiā ⁊ honorē. Un̄ domin⁹ Qui vos audit me audit. ⁊ q̄ vos spnit me spnit. Apl's. qui vos cōturbat. s. indebite: iudiciū portabit qcūqꝫ est ille. za cha. Qui vos tāgit sacerdotes: offendit pupillā oculi mei Et dn̄s in p̄s. Nolite tangere christos meos: quos ⁊ pphe tas vocat dn̄s. Et in prophetis meis nolite malignari.

Legit᷑ de alexādro rege magno ꝙ cū venit hierusalē ad expugnādū eā: occurrit ei sacerdos iudeoꝝ ī orna tu pōtificali. q̄siuit rex quis esset: ⁊ dictū est ei ꝙ esset sacer dos altissimi. ipse vero descēdēs ab equo huīliter inclinā do honorauit eū. Et si iudei per eū obtinuerunt gratiam regis: q̄tomagis sacerdotes xp̄ianoꝝ hui⁹ tp̄is honorādi sunt q: ipse deus honorat᷑ in ipsis: cuius camerarii sunt et ministri. Salomō. Dabit᷑ illis. s. sacerdotib⁹ electū dei do num. et sors in templo dei altissimi / scꝫ sors duplex gratie ⁊ glorie. De sorte gratie psal'. In manib⁹ tuis sortes mee id est ordo ⁊ vita electionis. De sorte glorie daniel. Sta

bis in forte tua in finē dierū. Sapi. Ecce cōputati sunt scȝ sacerdotes inter filios dei. et inter sāctos sors illorū est. scȝ sacerdotū. Merito ergo gaudete et benedicite vos sacerdotes domini domino laudate et superaltate eum in secula: qui vos ad tantam gloriam elegit

VEnit filius hoīs querere et nō seducere saluare ꝛ nō dissipare sicut mali prelati. De quib9 sapien. Durū est iudiciū his qui male intrant. durius his qui postq̄ītrauerunt male viuūt. durissimū his qui male presunt. Tres enim sunt q̄stiones. quomō intrasti. quomō vixisti. et quomodo rexisti. De primo. Amice quō huc intrasti nō habēs vestē nuptialē: Si forte canonice intrasti. non per precuȝ violentias. nō per preciū. nō p ꝯsāguinitatē. adhuc restat qua intentione aut per caritatē/aut per cupiditatem. Si ꝑpter deū faciat que dei sunt. sicut qui venit ad forum: faciat ea ꝑpter que venit. At ille obmutuit. qꝛ nō precauit sibi de hac q̄stione. qꝛ oculus eius nō erat simplex. i. intentio igit̄ totū corpus erit tenebrosū. Vñ dñs. Mittite eū in tenebras exteriores. Scđa q̄stio fit per ysaiā. tu qui es quasi q̄reret. quis hic. qualiter vixisti in ecclesia tua: Si nescis respondere sequit̄. Apportari te faciā quasi apportatur gall9 gallinacius. qui maior est aliis. Et maiores in ecclesia dei iam nichil faciunt. sed miores. Tercia q̄stio fit per. Hieremiā. Vbi est grex tuus qui datus est tibi pecus inclitū. id ē valde gloriosū: Et ne credas deū posse dubitare de aliqua oue dicit enim. Adhuc transibunt oues per manus numerantis. Si igitur nō solū pro vobis. sed pro singulis subditis oportet rōeȝ reddere: q̄ durissimū putas iudiciū erit oībus qui presūt: Tria sūt quibus optime diabolū vincim9 scȝ ardens cogitatio/carnis mortificatio/et acuta orō. De primo psal. In meditatōe mea exardescit ignis quo fugas diabolū fulgura coruscantē marie si meditationes sint de passiōe xpi. De scđo apl's. Castigo corpus meū. et in seruitutē redigo. De tercio aug. Oratio humilis diuinū ꝑmeretur auxiliū. xp̄s dicit p ezechielē ad ꝑlatū. Speculatorē dedi te domui israel/id est laicis. ¶ Vnde valde necesse

est vt sint lucidi pastores. q: nemo potest in speculo specu/
lari lutoso. Christus est sol. pastor debet esse luna. luna aūt
nō habet lumē nisi a sole ita sacerdos non debet recipere
decorē a mūdo: sed tantū a xpo. Item sacerdos qui pro nū/
mis celebrat: videtur dicere cū iuda. Quid vultis michi da
re: ⁊ ego vobis eū tradā: ergo nefas est vendere dn̄m suū
Cogita q̄ primus seruus vēditor seipsū suspendit. Judas
enī nūmos misit in templū. Peiores sunt sacerdotes qui
denarios pro quibus cātāt mittūt in lupanar: et in vētrē
suū. Judas semel christū vendidit et de hoc penituit et tu
forte mltotiēs vendidisti: et nō penites. caue ne desperās
teipsū suspēdas. Bern. Veniēt ante tribunal iudicis audi
etur pplo℞ accusatio et grauis allegatio quo℞ vixerūt sti/
pendiis: ⁊ nō diluerunt eorū pctā. Audi dn̄m dicentē. Vos
comeditis pecca ta ppli. Et alibi. Pasce pasce: sed nō dicit
vende vende. Item. O bone iesu videt' cōtra te conspirare
vniuersitas ppli christiani. Nam illi in persecutione tua
sunt primi: q̄ in ecclesia vident' gerere principatū. Si quis
de populo deuiat: ille solus perit: sed sacerdotis error mul
tos perire facit si etiā nō obest q̄tū pdest. Berna. O sacer
dos corpus tuū efficit' quotidie sepulchrū christi. cur tūc p
os tuū egredit' falsitas per qd̄ quotidie ingredit' veritas:
Cur oculi tui vidēt vanitatē qui quotidie aspiciūt verita/
tem: Cur manus tue extēdūtur ad illicita et inania: que
tenent tenentē oīa: Cur te ingurgitas ebrietate q̄ tot⁹ ple
nus debes esse bonitate: Rogo ergo te vt fugias oēm va
nitatē: ne in futuro cōdemneris p veritatē. Tanto vtiq;
grauius cades ab alto: q̄to excellentius polles dignitate
officio. Idē ber. O dn̄e pastores tui mutati sūt in tōsores
agni in lupos. defensores in dissipatores. qui deberēt esse
sobrii: quotidie sunt ebrii: qui prelati: pilati. qui casti: ince/
sti. qui pastores: seductores. Nōne totiens repetitū est: pe/
tre amas me/pasce oues meas quasi dicat. nisi me pfectē
diligas. i. plusq̄ te tua ⁊ tuos: nō intromittas de cura ista
nec tu sacerdos et marie pastor p ouib⁹: p quib; effusus ē
sāguis me⁹. Bern. Nō d; alio℞ ducatū suscipe q̄ nō vult

alios bene viuēdo pire. Nullus ita vilipēdit officiū suum sicut clerici. Fabri et agricole mane surgunt sed nō ipi. dormiunt enī vsqz ad meridiē. Bern. De sacerdotib⁹ miseris pditorib⁹ sociis q̄ christū iterū. i. q̄tū in eis est crucifigunt et sanguinem testamenti pollutū ducunt. Qui manibus pollutis oculis īpudicis ore venenato corde impudico duz ad reuerendū sacramentū nō reuerenter accedūt angelos assistentes offendunt et de singulari medicina sibi miserabiliter acquirūt eternam damnationē. Cauete vobis prelatuli. voratores vt catuli. mortē nō attēditis qui fauorez venditis. Dantur nūmi pcurant̄ puuli. scz idiote. irreglares excōmunicati/ giezite/ ebriosi/ lusores/ nunq̄ casti sēper incesti. ve vobis ve: et semper ve.

DOminus transiens de hoc mūdo ad patrē ecclesiā (quā suo sacratissimo sanguine redemit) fratribus suis. s. sacerdotib⁹ regendā cōmisit dicens. Exiui a patre et veni in mundū. iterū relinquo mundū et vado ad patrem vos oues meas custodite p quib⁹ sanguis meus effus⁹ est. Quanta sit dignitas sacerdotalis scz officii et ordinis audiamus et videamus. Quātuncunqz enim sit aliquis bonus: tñ nō potest cōficere corpus xpi nisi ordinatus fuerit. vt officii sacerdotalis exhibeat misteriū. dei autē est officiū tribuere et benedictiones. Unde aug. Sacerdotes nō propria virtute benedicunt: sed qr xpi figurā gerunt. et propter eū qui in ipis est benedictōis tribuūt plenitudinē. O sacrū et celeste misteriū qd per vos pater et filius et spūssctūs mirabiliter opatur. credimus q̄ post deū nō est tanta gratia et potestas sicut est vestra. Unde ber. Sup potestate vestra et tam insigni priuilegio vestro stupet celū miratur terra/ cōtremiscit diabolus/ abhorret infern⁹/ veret̄ hō/ venerat̄ plurimū angelica celsitudo/ q̄ vno eodēqz momēto deus qui p̄sidet in celo: in manibus vestris est in sacrificio Sed vñ hoc dulcissime et piissime iesu vt sacerdotes (q̄ sunt vt nos vermiculi et puluis et cinis) te presentē hrē mereātur pre manibus/ p̄ oculis/ q̄ totus et integer sedes ad dexterā patris qui vnius hore momento a solis ortu vsqz ad

occasū/ab aqlone vsqꝫ ad austrū p̄sto es dn̄e. Certe non ex debito: non ex merito. sed ex volūtatis tue benepl acito preparasti te in dulcedīe tua pauperi de⁹/scꝫ sacerdoti. Hec est vere celestis indulgentia. hec est cumulata gloria. hec ē vere superexcellēs gloria: sacerdotē deū tenere in manib⁹ nullis āgelorū nullis archāgelorū/nullis spiritibꝫ sed hominibus. nō oībus sed tm̄ ordini vrō cōmissam esse credimus celebratōēꝫ tanti misterii vt consecratus in sacerdotē prors⁹ id ipsū conficiat in altari qđ christ⁹ in cena pascali cōfecit manib⁹ suis. In altari quippe sacerdotū ore et manib⁹ cōficitur christi corpus nō creat̄ nō nascit̄ sed qđ totū in dextera patris est: est totum in manibus. totum in ore sumētis. vnus in multis et in diuersis. O sacerdos tu es sacer dux/sacra docens sacrum dans. Sacer dux in exhortatione sacra docens in participatione carnis et sanguinis christi sacrū dans pro deo exemplū viuendi ceteris. Vt amplius mouearis: imo vt magis incalescas in amorē tui redēptoris voluit christus vt iugiter coleret̄ per tuū misteriū. qđ semel offerebatur in mundi preciū. et perennis illa victima viueret in memoria et semper erit in gloria patris. Unde Moyses rogauit dn̄m quondā dicēs. Ostende michi teipꝫ dn̄e ver̄. Sed tibi non solū ostēditur. sed in manib⁹ tuis se totum tradidit. Delectari ergo debes o tu saceros et gaudere in sacramento altaris. in cuius cōfessiōe fidelis minister inuenit in medio patris et filii et spūssancti (astantib⁹ ex omī latere supnis ordinib⁹) sacramentū p nobile misteriū: superexcellentis glorie. videt et sentit sacerdos filiū dei frēm suum amantissimū: cuius veraciter carnē et sanguinem tenet. Unde psal. Narrabo (inquit) nomen tuum fratribus meis. Videt et sentit spiritūsāctū a patre ⁊ filio pcedentē domesticū esse sociū factorē ⁊ dispensatorē suū. quia ipse vere consolator est penitentiū et aduocatus oīm in se spantiū. Videt verū deū ⁊ sentit spūaliter angelos ⁊ oēm celi celorꝝ senatū sibi applaudentē. ⁊ vt cōciuis eorꝝ ascribi mereatur. Ibiqꝫ celebratur familiare colloquiū inter deū et moysem amicū suum. i. fidelem ministrū. Pensa igitur

iugiter/amplectere suauiter repone fideliter quid audis/ quid agis quid legis quid tenes. Calix sepulchꝝ christi. pa tena lapidē superpositū. corporale sudariū. Substractoria corporalia lintheamina quibus inuolutus fuit xp̄s. signi/ ficāt. Hostia quā vides nō est panis. sed caro et sāguis eius qui pependit in cruce ꝓ mundi vita. Iā oculis tuis vides panē angeloꝝ: qui nescit putrescere. nō vadit in secessū: sed ducet te in excessum. illuc reducet te vnde retraxit imagiēꝫ. Hoc itaqꝫ sacramētum ab eterno in celo repositum. sed dia/ bolo penitus celatū. prophetis quibusdā reuelatuꝫ. solici tudini et sanctitati vestre est traditum: ꝛ per omnia donatū. Quis vidit talia: videant oculi ne mirentur. q: oīa sicut voluit fecit. O sacerdotes q̄tum est ꝙ in eleuatōne manu um vestrarū. capita regū inclināt ur: ꝙ reges ꝛ regine vo bis munera offerunt: Omīs ecclesia vos patres cōfitetur et expectat intercessores. In quorū priuilegiati amoris pre miū datū et dictū est petro. Pasce oues meas in singula/ ritate potestatis datum est et dictum est apostolis. Quod cunqꝫ ligaueritis super terrā. et cetera. Pensate q̄tum est hoc maximū/ scꝫ si ad legationē angelorū assensꝰ hoīm ex/ pectaretur. q̄tum ergo est si ad arbitrium hoīm assēsus in clinatur angelorū. Audite vestri officii dignitatem: caute lam et constantiam. cum dixit elegi vos. ꝛc. officiū. vt cum dixit eatis. cautelam: vt cum dixit fructum afferatis. Cō stantiam/ vt cū dixit fructus vester maneat. Vobis etiā di ctum est. Ite ī vniuersum orbem. ꝛc. Electi ergo estis vt ea tis. ergo periculosum est vobis stare. periculosius sedere periculosissimum est iacere.

Recordor me legisse qd̄ accidit in burgundia cum sa/ cerdos quidā veniret ad sinodū transiens per mediū nemorꝝ obuiū habuit diabolū in figura homīs transfigu/ ratum quē cū salutasset tradidit ei lr̄am quandā clausam tradendā ep̄o ꝛ vniuersis rectoribꝰ in illa sinodo ꝯgregatꝭ quā cū apuisset ep̄s in p̄n̄tia oīm fecit legi. Tenor autē il/ lius lr̄ē erat iste. Rectores tenebrarū rectoribꝰ ecclesiaꝝ sa lutē. Mandamus vobis ꝙ multum diligimus vos. quia

q̄cunqȝ vobis cōmittitur ad infernū cum magnis glome rationibꝫ destinatis. Itē alibi dictū fuit episcopo puerso a xp̄o dn̄o. Qn̄ michi reduces aīas quas cū prauo exēplo dā nificasti. Ber. Timeant clerici ministri ecclesiaꝝ q̇ in terris res sanctorū quas possident tā inique gerunt. vt stipē diis que sufficere debeāt minime cōtenti: supflua quibus egeni sustētari deberent: impietate sacrilegii sibi detinent et in vsus supbie atqȝ luxurie victū pauperum consumere nō verent: duplici iniquitate peccātes/scȝ et ꝙ aliena diri piunt et sacris ī suis vanitatibꝰ ꝛ turpitudinibꝰ abutūtur Heu hodie nō pascūt pastores oues: sed seipsos ꝑpter quod cōminat eis dn̄s dānatiōez. Ezechiel xliii. De pastoribus hierlm. q: pascebant seipsos nō oues pascūtur a pastoribꝰ a quibus pasci deberēt. Vnde ber. Couenit bonitas amabilem/scientia discibilē/disciplina mitabilē reddunt. Scia ꝛ disciplina bonitatē attrahūt. sciētia corrigit ꝛ disciplina pascit. Debet autē quilibet prelatus et religiosus et clericus qui aliis preest solicitus esse quomō deo placeat in puritate conscientie. Ber. Manducare spūaliter corpus christi: est passionis ꝛ redēptionis eius attētius recolere sacra beneficia ad sumendū suauiter in conscientia et recolendū fideliter in memoria. Aug. Quotidie corpus christi sumere nō laudo nec vitupero. Hoc est signū sepe cōmunicandi cū de perceptione huius sacramenti timor seruilis minuitur. et incendium caritatis plus augmentat. Sed per hoc aliqui retrahunt cū de cōmunione deuotionē et cōsolationem singularem nō ita percipiūt prout eis beneplacitū foret. Et hi magis sua/ꝙ̄ dei sui videntur querere.

O Veneranda sanctitudo manuū sacerdotum. O felix exercitium. o mundi vere gaudium. vbi ima summis iūgunt. cum Christus tractat xp̄m. sacerdos dei filiū tibi delicie sunt esse cum filiis hoīm. Vnde petrus in canonica. Vos estis genus electum/regale sacerdotiū/gens sācta/populus acquisitionis. Augu. Vos estis inquit genus electum non solum electione tēporalis prelationis sed (vt spero) electionis eterne predestinationis. Vnde apostolus

Elegit eos ante mundi cõstitutionẽ qui nõdũ erãt nisi p̄destinati. Aug. Quomõ elegit eos ante mundi cõstitutionem: qui nondũ erant nisi predestinãdo. Gre. Predestinatio nichil aliud est q̃ gratie p̄ntis: ꝛ glorie future preparatio. Au. Quattuor enĩ requirũtur ꝓprie ad preparationem grat e presẽtis ꝛ predestinationẽ glorie future. Primum est voluntas tribuẽtis. Secundũ est libertas voluntatis Tertiũ est p̄destinatio non existentis. Quartũ est meritũ accipientis. Alioquĩ nec gratia in presenti nec sequerẽ gloria in futuro. Unde apl's. Quos presciuit: hos p̄destinauit cõformes fieri imaginis filii dei. scꝫ sacerdotis in tanti misterii misterio. Idẽ. Quos predestinauit: hos et vocauit. ꝛ quos vocauit: hos et iustificauit. quos iustificauit. illos et magnificauit. Glosa. In predestinatione est gratia in vocatiõe potẽtia. in iustificatiõe leticia. in magnificatõe gloria. Unde vos sacerdotes estis genus electum.

Augustinus. O presbyter siue sacerdos sicut de⁹ te elegit et p̄elegit. redde rõem villicatõis tue in quã vel qđ tu in hoc seculo elegeris dũ deus electõez a te requiret non est dubiũ dare an sacerdos sit angelus an diabol⁹ Si vixerit in castitate corporis et aĩe ꝛ humilitate: ẽ ãgelus. Si vixerit ecõuerso. est peior diabolo: ꝛ hoc est horribile valde malis p̄sbyteris. O sacerdotes considerate vestre dignitatis dulcissime excellẽtiã. q2 dñs vos ditauit pre oĩbus creaturis. Honorandi sunt quippe sacerdotes quibus dñs tantã in mũdo pre oibus cõtulit gratiã ꝛ honorẽ.

Sapiẽtia. Ecce cõputati sunt scꝫ sacerdotes inter filios dei. et inter sãctos sors illoꝝ est scꝫ sacerdotum Merito ergo gaudete. ꝛ benedicite vos sacerdotes domini dño laudate ꝛ superexaltate eũ in secula. q̇ vos ad tantam dignitatẽ ꝛ gratiã elegit. Et gratias agite ei pro tãtis beneficiis presẽtibus preteritis et futuris et eternalibus temporalibꝫ et spũalibꝫ. et rogate suppliciter dicẽtes. Confirma hoc deus qđ operatu s es in nobis ꝑ immensã gratiaꝫ tuã in presen ti. et presta vt cũ omibus nobis commissis et omnibus fidelibus et cũ omnibus sanctis et angelis tuis

in futuro in regno celorum confiteamur nomini tuo sancto: et gloriemur in laude tua ineternum.

D Ominus noster pontifex de vestibus sacerdotalibz mistica (vt sumus sacerdos) camisiã induit in almo vtero scz beate virginis marie. Ministri vero iudeorũ dederunt ei amictũ alapis contextũ. Herodes albam quando illusit eũ alba veste indutũ. Ministri pilati cingulũ qñ flagellis ceciderunt eũ. Dederunt ei phanonem quando ligauerũt ad columnam stolã sputis contextã. casulã. quã do induernut eũ veste purpurea dicentes. Aue rex iudeorũ. Lanceã pro baculo. Crucem pro sede episcopali. Spineam coronam pro infula. Clauũ in pedibus pro sandalis. Clauos in manibus pro anulo et cirothecis. Sic qz ornatus pontifex noster primo templũ aspersit. missam cantauit Hely. hely. postea indulgentiã dedit dicens. Pater dimitte illis. ꝛc. Prelati temere credũt sibi cuncta licere. Credidit et cayphas omẽ nefas sibi fas. Ve misero mũdo. ve primo veqz scdo. Ve per pontificum dedecus horrificũ. Pontifices muti: de iure suo male tuti. Quanuis cornuti nõ audent cornibus vti.

N Ota sex vicibus fudit christus sãguinem suũ p nobis. Primo in circuncisione. et hoc fuit nostre redẽptionis initiũ. Secundo in oratione. et hoc fuit nostre redemptionis desiderium. Tercio in flagellatiõe. Quarto in coronatione et hoc fuit nostre redemptionis meritum. quia liuore eius sanati sumus. Quinto in crucifixione. et hoc fuit nostre redem ptionis precium. Tunc enĩ que non rapuit exsoluit. Sexto in lateris apertione. et hoc fuit nostre redemptionis sacramentũ. quia inde exiuit sãguis et aqua. Sanguis in remissionem peccatorum. et aqua ad lauacrum baptismi sacrificandum.

¶ Finit stella clericorum feliciter.

¶ In laudem libelli.

Aspice presentis O clerice dicta libelli.
¶ Nomen pastoris quisquis habere voles
Terrenis nunq̃ vel paucum rebus adhere
¶ Hunc mundum spernens. celica sola pete.
O quanta mentis acie perpendere debet
¶ Is qui pastoris accipit officium
Ne pro diuitiis curam sibi vendicet ipse
¶ Et non vt populo dogmate subueniat
Crede: tuo dabitur merces condigna labori
¶ Apte si proprium rexeris ipse gregem
Illicitus si cecet amor te diuitiarum
¶ Letheas ditis ingrediere domos.
Labitur ex vero si quis tuus agnus ouili
¶ Ad christi caulam dulcius hunc reuoca.
Verus pastor oues ad summum ducat ouile
¶ Terrenos cum artus spiritus exuerit